

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.** proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o žalobě proti rozhodnutím žalované ze dne 15. 6. 2018, č. j. VS-12678-9/ČJ-2018-8038PR, a ze dne 25. 6. 2018 č. j. VS 12681-10/ČJ-2018-8038PR, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 12. 11. 2018, č. j. 15 A 54/2018 – 32,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalované se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce napadl žalobou u městského soudu dvě v záhlaví uvedená rozhodnutí, kterými žalovaná zčásti odložila žádosti žalobce o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Žaloba obsahovala též žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů k ochraně zájmů žalobce.

[2] Městský soud v záhlaví specifikovaným usnesením žalobci přiznal úplné osvobození od soudních poplatků (výrok č. I.) a zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce (výrok č. II).

Dospěl totiž k závěru, že žalobce sice splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, ale ustanovení zástupce není nezbytně třeba k ochraně jeho práv. Soud zohlednil skutečnost, že žalobce byl advokátem.

[3] Žalobce (stěžovatel) napadl usnesení městského soudu kasační stížností, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud toto usnesení ve výroku II. zrušil a věc vrátit městskému soudu k novému projednání a rozhodnutí. Uvedl, že v důsledku katastrofálního stavu v českém vězeňství i nedostatečné zdravotní péči je osobou se zdravotním postižením. Na rozdíl od žalované nemá k dispozici profesionální tým právníků, odbornou literaturu a aktuální judikaturu, takže je oproti žalované v nevýhodném postavení. Žalobce je výrazně omezen ve výkonu trestu odnětí svobody, proto je nárok na kvalifikované zastoupení nejen legitimní, ale také žádoucí. Součástí kasační stížnosti učinil stěžovatel i žádost o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud na úvod poznamenává, že v souladu se závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, není podání kasační stížnosti proti procesnímu rozhodnutí krajského soudu (s výjimkou procesního rozhodnutí, kterým se řízení o žalobě končí) spojeno s poplatkovou povinností ani s povinným zastoupením advokátem. Napadené usnesení nepochybně právě takovým procesním rozhodnutím je, Nejvyšší správní soud tudíž zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost po stěžovateli nepožadoval.

[5] Pokud jde o návrh stěžovatele na ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud odkazuje na řadu předchozích řízení zahájených stěžovatelem, ve kterých se rovněž jednalo o ustanovení zástupce pro řízení o žalobě před krajským (městským) soudem, kterého se stěžovatel domáhal ze stejných důvodů jako v projednávané věci (srov. např. rozsudky ze dne 29. 1. 2019, č. j. 2 As 407/2018 - 12; ze dne 17. 10. 2018, č. j. 3 As 85/2018 - 24; ze dne 31. 10. 2018, č. j. 4 As 300/2018 - 19; ze dne 13. 12. 2018, č. j. 5 As 317/2018 - 23; ze dne 16. 1. 2019, č. j. 6 As 368/2018 - 10; ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 As 537/2018 - 14; ze dne 17. 1. 2019, č. j. 9 As 445/2018 - 15; ze dne 10. 1. 2019, č. j. 10 As 325/2018 - 12). V těchto řízeních Nejvyšší správní soud opakovaně vyslovil závěr, že ustanovení zástupce není k ochraně práv stěžovatele, která navíc má sám právní vzdělání, nezbytné.

[6] Nejvyšší správní soud následně posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3, 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.)].

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud předesílá, že v řízení o žalobě před správními soudy není zastoupení advokátem povinné. Soudní řád správní však umožňuje, aby byl účastník řízení zástupce ustanoven, a to za současného splnění čtyř předpokladů (viz § 35 odst. 9 s. ř. s. ve spojení s § 36 odst. 3 téhož zákona): 1) je podán návrh na ustanovení zástupce, 2)

podaný návrh (na zahájení řízení) není zjevně neúspěšný, 3) žadatel doložil nedostatek prostředků pro vedení řízení a 4) ustanovení zástupce je nezbytně třeba k ochraně navrhovatelových práv.

[9] V posuzované věci je spornou otázka, zda byla v případě stěžovatele v řízení před městským soudem naplněna čtvrtá z výše uvedených podmínek, tedy zda bylo ustanovení zástupce nezbytně třeba k ochraně stěžovatelových práv.

[10] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že správní soud by měl při posuzování naplnění této podmínky přihlížet zejména k charakteru projednávané věci, k osobnostním poměrům žalující osoby, k úrovni žaloby, případně dalších podání, z nichž lze dovodit úroveň povědomí žalobce o jeho právech v soudním procesu a vůbec právních poměrech v České republice, a také k tomu, zda je účastník řízení českým občanem a ovládá český jazyk (srov. např. rozsudky NSS ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 46, ze dne 26. 2. 2004, č. j. 6 Azs 19/2003 - 45, ze dne 8. 1. 2013, č. j. 3 As 92/2012 - 34, či ze dne 21. 5. 2015, č. j. 7 As 84/2015 - 14).

[11] Městský soud se především zaměřil na osobnostní poměry stěžovatele a dospěl k názoru, že s ohledem na jeho dřívější působení jako advokáta vedeného v seznamu České advokátní komory nesplňuje stěžovatel podmínku nezbytnosti ustanovení zástupce k ochraně jeho práv ve smyslu § 35 odst. 9 s. ř. s. Ačkoliv se tedy městský soud omezil na poměrně stručné odůvodnění svého rozhodnutí a nevyjádřil se k namítanému zdravotnímu postižení stěžovatele, s ohledem na předešlá řízení stěžovatele a v nich jasně vyjádřené názory správních soudů i Nejvyššího správního soudu ohledně jeho stále se opakujících stejných námitek proti usnesením o neustanovení zástupce z řad advokátů a také z hlediska procesní ekonomie nebylo důvodu usnesení městského zrušit pro nepřezkoumatelnost. Kusé odůvodnění městského soudu sice nevypovídalo dostatečně důkladně všechny argumenty stěžovatele, avšak napadeným usnesením byla rozhodná právní otázka, a sice zda má být stěžovateli ustanoven zástupce z řad advokátů, posouzena správně.

[12] Nejvyšší správní soud se stejnými námitkami, jaké byly vzneseny v tomto řízení, a se situací stěžovatele již opakovaně vypořádal (viz např. rozsudek ze dne 13. 12. 2018, č. j. 5 As 317/2018 - 23), a to následovně:

„Pro úplnost kasační soud opakuje, resp. dodává, že stěžovatel je českým občanem ovládajícím český jazyk, byl schopen zformulovat správní žalobu splňující veškeré náležitosti po formální i obsahové stránce. Stěžovatel je ostatně bývalým advokátem, který v advokacii donedávna aktivně působil. (...) Již v rámci kasační stížnosti podané Nejvyššímu správnímu soudu dne 22. 8. 2018 ve věci sp. zn. 3 As 85/2018 stěžovatel doložil komplexní lékařský posudek ze dne 18. 4. 2018, ze kterého vyplývá, že se jedná o invalidní osobu v I. stupni. Stěžovatel je podle tohoto posudku schopen vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, ale v podstatně menším rozsahu a intenzitě (pracovní schopnost je snížena o 35 %). Z toho tedy nijak nevyplývá, že by stěžovateli jeho zdravotní stav znemožňoval kvalifikovaně sepsat právní podání, o čemž ostatně svědčí stěžovatelovy argumentační schopnosti prokázané již v mnoha podáních, které zdejšímu soudu zaslal. Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že stěžovatel nesplňoval zákonnou podmínku pro ustanovení zástupce spočívající v nezbytnosti takového úkonu k ochraně jeho práv.

Uvedený závěr platí i přesto, že se stěžovatel v současné době nachází ve výkonu trestu odnětí svobody. Jak již bylo uvedeno, Nejvyšší správní soud přihlížel k celkovému vyznění stěžovatelových podání, k jeho argumentačním schopnostem, zkušenostem a vzdělání, na jejichž základě lze učinit závěr, že se stěžovatel v dané problematice dobře orientuje a je schopen svá práva v soudním řízení aktivně uplatňovat. Odnětí svobody samo o sobě v tomto případě nepředstavuje důvod pro ustanovení advokáta.“

V projednávané věci Nejvyšší správní soud neshledal důvody k odchýlení se od uvedené judikatury.

[13] Nad to Nejvyšší správní soud dodává, že svou schopnost orientovat se v právním řádu (jakožto bývalý advokát) stěžovatel prokázal kromě sepsání řádné žaloby rovněž tím, že se sám obrátil na Nejvyšší správní soud včasnou a bezvadnou kasační stížností, aby se bránil proti shora označenému usnesení. Schopnost stěžovatele vystupovat v řízení před městským soudem samostatně potvrzuje i skutečnost, že stěžovatel v současnosti vede několik soudních a správních řízení obdobného charakteru jako v dané věci, v jejichž rámci své schopnosti řádně hájit svá práva a formulovat žalobní nároky konzistentně osvědčuje. Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že městský soud nepochybil, shledal-li, že ustanovení zástupce stěžovateli z řad advokátů není nezbytně třeba k ochraně jeho práv a výrokem II. napadeného usnesení návrh stěžovatele zamítl.

III. Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[14] Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému dospěl k závěru, že kasační námitky nejsou důvodné, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[15] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalované v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec úřední činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se jí náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. ledna 2019

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu